

ECTS 3

četvrtkom u 10:15

FFRZ 004

Uvod u Bibliju

UP0060; ISVU: 23559

Opći uvod u Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta

Ljetni semestar ak. g. 2022./23.

amdg.ffrz.hr → nastava

Uzdam se (Ps 52)

D A D G D A D

Uz - dam se u Bo-žju do - bro - tu do - vije - ka

10 D A D G D A D

Uz - dam se u Bo-žju do - bro - tu do - vije - ka

Biblijski kanon (2)

Razvoj Kanona – nastavak

- ❑ **Hebrejska Biblija – Tanak**
- ❑ **Septuaginta – Grčka Biblija
(deuterokanon – 2. kanon)**
- ❑ **Vulgata – latinski prijevod**

Biblijski jezici

- Stari zavjet: **hebrejski**
- **aramejski**: Dn (2,4b-7,28) i Ezz (4,8-6,18; 7,12-26)
- **grčki**: 7 “deuterokanonskih” i dodatci Dn 3,24-90 + 13.14 i Est
  - **KS**: *kurziv*, Šarić: A, B, C, D...
- Novi zavjet: **grčki**

Svečana Biblija zagrebačke katedrale, XIV. st.

Novi zavjet (grčki)

- **Evandjelja**
- **Sinoptička: Mt, Mk, Lk**
  - *Zajedničko gledanje na tijek Isusova života (1 put u Jeruzalem)*
- **Teološko evandjelje: Ivan**
- **Djela apostolska (Dj)**
- **= povijest**

- **Poslanice**
  - **Pavlove: 7 + pavlovskih 7**
  - **+ 7: Katoličke (sveopće): Jak, 1 i 2 Pt, 1, 2 i 3 Iv, Jd**
- **= mudrost**
- **Otkrivenje (Otk)**
- **= proroštvo**

Imanentna hermeneutika

**Što Pismo kaže o svom postanku,
funkciji i recepciji**

Ps 1: Kako biti sretan

- *blaženstvo* ljudske osobe (‘iš v1)
  - koji je put prema v2?
- *Zakon-Tora* תורה (v2)
- = životna pouka – Božja
  - ⇔ “put” propasti (דרך v1.6)
- *Pristup?* (v2)
- *Užitak* + meditacija dan i noć (v2)
- *Simbol?* (v3)
- *drvo* (od Post do Otk) – Post 1,28
  - Budite plodni!
- *Opreka: grješnik – pravednik v5s*
  - “neće ustati” (v5 – usp. “pljeva”)
  - ⇔ put poznat Bogu (יעד v6)
- *Zlotvor, opak (v1.4s)*
  - što nudi u v1?
- *Savjetuje (v1)*
- *Grješnici (v1.5)*
- *Stanište tračarâ (v1)*
  - ⇔ zajednica pravednikâ (v5)
- *Simbol? (v4)*
- *pljeva*

Sve riječi Božje

- *Formula Saveza* u Izl 6,7a:
- “moj narod, vaš Bog”
  - *Uloga Mojsijeva* u Izl 24,3:
- Mojsije govori sve odredbe narodu
  - Što Mojsije radi u Izl 24,4:
- Piše *sve* riječi
  - *Liturgijska služba* (24,4):
- Naređuje paljenice i pričesnice:
  - Mojsije i narod u 24,7:
- Čita narodu Knjigu
  - *Potvrda Saveza* (24,8):
- Škropi narod: “*krv Saveza*” – temelj Saveza?
- *Sve ove riječi*

Obasjaj nas (Ps 67)

I. korizma; melodija: donje note

O - bas - jaj nas Go - spo - di - ne li - cem svo - jim!

Obveza cijeloga naroda

- Tko donosi odluku
u Izl 24,3.7:
- Volja naroda 2x (3.7)
  - Slušanje u v7:
  - = stav srca (24,7)
- Bogoslužje (24,5 usp. 3,18)
  - Prinijeti žrtvu Bogu (3,18)
- Knjiga *Saveza* (24,7)
čitanje uz žrtvenik
  - Tora ~ *B'erît*
  - תורה *Zakon* = Pouka
(glagol ירה usp. v12)
  - ברית *Savez*
- Oproštajni govor –
testament; Pnz 31,9.24:
- Mojsije je napisao *Toru*
(Pnz 31,9)
  - završio pisanje u *Knjigu*
(ספר *sefer*) 31,24

Kako je Jošua čitao Zakon

**Prijepis i proglas na Ebalu
(Jš 8,30-35)**

Na cilju: ispunjenje (Jš 8,30–35)

- **Knjiga Mojsijeva zakona (Jš 8,31, usp. 1,8)**
  - תורה *torâ* – Pouka/ “Upute”
  - Što Jošua čini u 8,32.34?
- **Prepisuje (32 “ispiši” Pnz 27,8)**
- **Čita (34)**
- **u Obećanoj zemlji! (Jš 8,30.33)?**
  - Brdo Ebal (usp. Pnz 27,4)
- **Bogoslužje – u Jš 8,30.33b:**
  - Primjena: žrtvenik (30 – Izl 20,24s; Pnz 27,5),
  - Primjena: blagoslov (Jš 8,33b – Br 6,22-26)

Pristup tekstu (Jš 8,30–35)

■ *liturgijski pristup* tekstu:

- žrtve (Jš 8,31
usp. Pnz 27,6),
- red slušatelja (Jš 8,33)

■ *Zakon stvara zajednicu* (v**33.35**):

■ “sav Izrael” (33.35) – *struktura?*

■ *Odgovorni, narod, žene i djeca, stranci (!)*

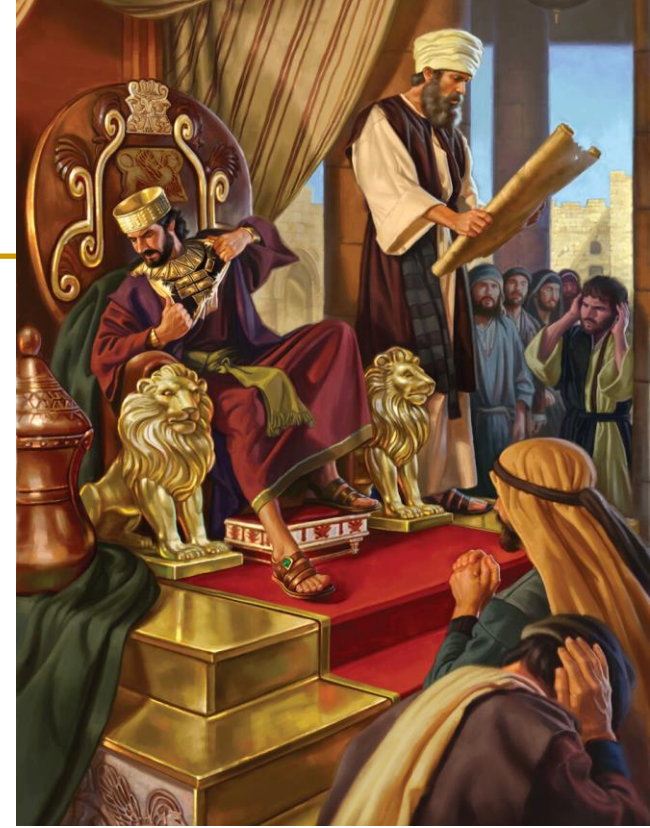
- Što se čita (34s)?

■ *sve je važno – kanonski pristup*

Velika obnova kralja Jošije

**Kralj i Knjiga
u 2 Kr 22s; 2 Ljet 34s**

Pronalazak svete knjige (2 Kr 22)

- 622. pr. Kr., kralj Jošija i בית יהוה (Dom Gospodnji) 22,5
- “popravljaju” (22,5)
  - Što s “Knjigom Zakona” 22,8.13?
  - tj. “Saveza” (23,2)
- *Pronađena* (22,8.13; 23,2)!
- **Kralj reagira u a) 22,11.19:**
  - Sluša i razdire haljine (v11)
  - Ponizio se pred Bogom i plakao (v19)
- **b) Šalje proročici Huldi (v12.20)**
  - **Rezultat u 23,1-3:**
- Čita narodu i obnavlja Savez (23,1-3)
  - Holistički pristup: sve riječi (v2), sav narod (v3)

Kralj Jošija i Savez

- Kralj Jošija u 2 Kr 23,2s;
2 Ljet 34,30-32
- 1. Cijelom narodu čita *Knjigu Saveza*
  - Pronađena Knjiga
(2 Kr 22,8.10; 2 Ljet 34,14)
- 2. Sklapa Savez (2 Kr 23,3):
  - on (2 Ljet 34,31) – “pred” יהוה
  - i svi (2 Ljet 34,32)
- 3. Svi služe Bogu za njegova života (2 Ljet 34,33)
  - Blagdan? – kada, kakvo slavlje u 2 Ljet 35,1.18?
  - Pasha – po Zakonu 14.01. (v1)
  - prvi put takva od Samuela (v18)

